

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.296/2022/19.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Idzigné Dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. február 7.

Az ügy tárgya: hűtlen kezelés büntette (perújítás)

Terhelt:

Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 808.B.21.771/2016/168., ítélet, tárgyalás, 2020. január 13.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 25.Bf.9895/2020/39., ítélet, nyilvános ülés, 2021. szeptember 23.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a hűtlen kezelés büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 808.B.21.771/2016/168. számú, illetve a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.9895/2020/39. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a terhelttel szemben indított perújítási eljárást megszünteti.

A perújítási eljárás során felmerült 26.010 (huszonhatezer-tíz) forint bünyügyi költséget az állam viseli.

Elrendeli a terhelt által megfizetett 26.010 (huszonhatezer-tíz) forint bűnügyi költségnek a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkorai törvényes kamatával emelt visszatérítését a terhelt részére.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság – perújítási eljárásban – a 2020. január 13-án meghozott 808.B.21.771/2016/168. számú ítéletével a Pesti Központi Kerületi Bíróság 119.B.12.180/2013/31. számú, a Fővárosi Törvényszék 28.Bf.6684/2014/35. számú végzése folytán 2015. február 12-én jogerőre emelkedett ítéletét hatályon kívül helyezte, és a terheltet folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntette [1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont] miatt 1 év börtönbüntetésre és 1 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a polgári jogi igényről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék a 2021. szeptember 23-án meghozott 25.Bf.9895/2020/39. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a felrótt bűncselekményt 3 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségnek is minősítette, és a büntetést halmazati büntetésként kiszabottnak jelölte. Pontosította az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról szóló rendelkezést, a polgári jogi igényt egyéb törvényes útra utasította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] Jelen ügy előzményeként az alábbi eljárások voltak folyamatban.

[4] A Központi Nyomozó Főügyészség a Nyom.482/2007. számú vádiratában a terhelt ellen 1 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (7) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bünszervezet tagjaként, folytatólagosan elkövetett csalás büntette, 5 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntette, 4 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége, 1 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 253. § (1) bekezdésébe ütköző és a 258/A. § 2. pontjára figyelemmel a (2) bekezdés szerint minősülő vesztegetés büntette, 1 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntette és 5 rendbeli az 1978. évi IV. törvény 225. §-ába ütköző hivatali visszaélés büntette miatt emelt vádat, majd a 2012. január 10-i tárgyaláson bejelentett vádmódosításában további 2 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetével vádolta.

[5] A Fővárosi Törvényszék a 2012. február 24-én kihirdetett 15.B.1492/2010/306. számú ítéletében a terheltet 1 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntette (II/1., 2., 3., 6. tényállási pont) 5 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 225. §-ába ütköző hivatali visszaélés büntette és 3 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt 1 év 6 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A törvényszék kötelezte a terheltet, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül fizessen meg kártérítés jogcímén a sértettnek

21.024.714 forintot, ezen összegből 8.100.000 forint összegnek 2006. október 1-jétől, 3.220.000 forint összegnek 2007. február 1-jétől, 9.704.714 forint összegnek 2007. május 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes kamatát.

A terheltet 1 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (7) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett csalás büntette, 1 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 253. § (1) bekezdésébe ütköző és a 258/A. § 2. pontjára figyelemmel a (2) bekezdés szerint minősülő vesztegetés büntette és 1 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vád alól felmentette.

[6] A Szegedi Ítéltábla a 2013. október 10-én meghozott Bf.II.151/2013/34. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék 2012. február 24-én kihirdetett 15.B.1492/2010/306. számú ítéletének a terheltre vonatkozó részét megváltoztatta, a terheltet 3 rendbeli, az 1978. évi IV. 225. §-ába ütköző hivatali visszaélés büntette miatt emelt vád alól felmentette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

[7] A harmadfokú eljárásban a Kúria a 2014. július 1-jén a Bhar.III.47/2014. számon folyamatban lévő ügyben meghozott pervezető végzésével a terheltnek a vádirat és az elsőfokú ítélet tényállásának II/1., II/2., II/3., II/6. és II/7. pontban írt, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntettének és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének minősített cselekményeit – azonos a jelen ügy elsőfokú ítélet II. tényállási pontjában írtakkal – a harmadfokú eljárást elkülönítette.

[8] A Kúria az elkülönített ügyben a 2014. július 1-jén meghozott Bhar.III.912/2014/2. számú végzésével a Szegedi Ítéltábla Bf.II.151/2013/34. számú ítéletét a terheltnek a vádirat és az elsőfokú ítélet tényállásának II/1., II/2., II/3., II/6. és II/7. pontjában írt cselekményére vonatkozó részében, beleértve az őt érintő kártérítésben marasztaló és a marasztalást helybenhagyó, valamint a marasztalás járulékaire vonatkozó rendelkezéseket hatályon kívül helyezte és a Szegedi Ítéltáblát új eljárás lefolytatására utasította.

[9] A megismételt másodfokú eljárásban a Szegedi Ítéltábla – a Kúria határozatában foglaltak ellenére a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 119.B.12.180/2013. szám alatt folyamatban volt ügyet nem egyesítette – a 2015. április 24-én meghozott és ugyanaznap jogerőre emelkedett Bf.III.666/2014/11. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék 2012. február 24. napján kihirdetett 15.B.1492/2010/306. számú ítéletének a terheltre vonatkozó és felülbírálattal érintett részét megváltoztatta, a terhelt börtönbüntetésének tartamát 2 év 6 hónapra súlyosította, a terhelt által a magánfélnek kártérítés címén fizetendő összeget 33.994.276 forintra felemelte azzal, hogy a kamatfizetés kezdő időpontja 2006. január 1. napja.

[10] A terhelt védője a Fővárosi Törvényszék 2012. február 24-én kihirdetett 15.B.1492/2010/306. számú, illetve a Szegedi Ítéltábla 2015. április 24-én jogerőre emelkedett Bf.III.666/2014/11. számú ítéletével szemben perújítási indítványt nyújtott be. A Szegedi Ítéltábla a perújítási indítványt a 2015. december 9-én kelt 9.Bpi.I.757/2015/7. számú végzésével mint alaptalant elutasította.

[11] A Kúria a 2016. május 2-án meghozott Bpkf.III.169/2016/7. számú végzésével a Szegedi Ítéltábla 9.Bpi.I.757/2015/7. számú végzését megváltoztatta, és a terheltnek a Fővárosi Törvényszék 15.B.1492/2010/306. számú, a Szegedi Ítéltábla Bf.III.666/2014/11. számú határozata folytán jogerős ítélettel elbírált cselekménye vonatkozásában a perújítást elrendelte, és ezen ítéleteket a terhelt tekintetében hatályon kívül helyezte, és a terheltnek a hatályon kívül helyezéssel érintett – jelen ügyben a II/1., 2., 3., 4., 5. tényállási pont – cselekménye miatt a büntetőeljárást megszüntette.

[12] A Kúria végzése szerint a két jogerős ítélet – a Fővárosi Törvényszék 15.B.1492/2010/306. számú, illetve a Szegedi Ítéltábla Bf.II.151/2013/34. számú ítélete és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 119.B.12.180/2013/31. számú ítélete, illetve a Fővárosi Törvényszék 28.Bf.6684/2014/35. végzése – szerint külön-külön egyaránt folytatólagos egységként értékelt hűtlen kezelés büntette esetében valamennyi részcselekmény egybetartozó, a Btk. 6. § (2) bekezdésében írtakra tekintettel. A törvényi egység követelményének sérelme, megsértése nem akadályozza az ítélet jogerőre emelkedését. Ekként a törvényi egység esetleges hibás elbírálása, illetve jogerős elbíráltsága res iudicata hatást eredményez. Az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: régi Be.) 408. § (1) bekezdés b) pont I. fordulata alapján pedig épp ez a perújítási ok. Ehhez az okhoz – értelemszerűen – kapcsolódik a régi Be. 413. § (1) bekezdés záró fordulata szerinti döntési jogkör, miszerint ilyenkor a perújítást elrendelő bíróság egyben az alapeljárást is megszüntetheti. Jelen perjogi helyzethez nyilvánvalóan az vezetett, hogy a Kúria határozataiban kifejtettektől eltérő álláspontra jutott az alapügyben, majd a perújítás megengedhetősége tárgyában a Szegedi Ítéltábla. A Szegedi Ítéltábla jogi álláspontja nem csupán a Kúria álláspontjától tér el, s ekként az anyagi jogi követelmény érvényesülésének ellentmondó, hanem értelemszerűen a – cselekményegység következményét jelentő – 31. BK véleményben foglaltaktól is {Kúria Bpkf.III.169/2016/7. számú végzés [64]-[66], [71]-[72] bekezdés}.

II.

[13] A Központi Nyomozó Főügyészség Nyom.190/2010. szám alatt 2012. március 23-án – tehát a Fővárosi Törvényszék előtt egyebekben a terhelt ellen hűtlen kezelés miatt is folyó 15.B.1492/2010. számú ügyben 2012. február 24-én meghozott nem jogerős ítéletét követően – a terhelttel szemben folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntette miatt újabb vádiratot nyújtott be a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz (jelen perújítási ügy tárgyát képező eljárás alapügye).

[14] A vád tárgyává tett cselekmények (fiktív megbízási jogviszony alapján történő kifizetések):

- két részcselekmény tekintetében 2007. április 1. és 2010. november 30. közöttiek,
- egy részcselekmény tekintetében pedig 2007. november 1. és 2010. november 30. közöttiek.

[15] A vád tárgyává tett összvagyonhiány 20.735.000 forint, az ügy sértettje az Önkormányzat.

[16] Ez utóbbi vádirattal a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 119.B.12.180/2013. szám alatt a terhelttel szemben vád tárgyává tett cselekmények a Fővárosi Törvényszék előtt hűtlen kezelés miatt vád tárgyává tett és folytatólagosság egységébe tartozó hűtlen kezelések időszakában elkövetettek, és a különböző vádiratok szerinti büncselekmények sértettje is azonos: az Önkormányzat.

[17] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2013. október 15-én kihirdetett és – a Fővárosi Törvényszék 28.Bf.6684/2014/35. számú végzése folytán – 2015. február 12-én jogerőre emelkedett 119.B.12.180/2013/31. számú ítéletében a terheltet az 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés miatt emelt vád alól felmentette, a magánfél által bejelentett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította (I. tényállási pont).

III.

[18] A Fővárosi Főügyészség 2016. július 6. napján BF.5361/2016/2. szám alatt a Pesti Központi Kerületi Bíróság 119.B.12.180/2013/31. számú, a Fővárosi Törvényszék 28.Bf.6684/2014/35. számú végzése folytán 2015. február 12. napján jogerős ítéletével szemben a régi Be. 408. § (1) bekezdés a/2. pontjában foglalt okból az I. rendű terhelt terhére perújítási indítványt terjesztett elő.

[19] Indokai szerint a Központi Nyomozó Főügyészségen Nyom.482/2007. szám alatt indult, és a Fővárosi Törvényszék előtt 15.B.1492/2010. számon folyamatban volt (másik) eljárásban bizonyítékok merültek fel a II/1., 2., 3., 6. és 7. tényállási pontokban rögzített tényekre. A terhelt ezen tényállási pontokban írt magatartásával, az önkormányzati vagyон kezeléséből fakadó köteleességét megszegve az Önkormányzatnak – a kifizetett közterhekre is tekintettel – 33.994.276 forint vagyoni hátrányt okozott.

[20] Hivatkozott az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 12. § (2) bekezdésére – amely szövegében azonos a hatályos Btk. 6. § (2) bekezdésével –, mely szerint nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként, többször követ el. Ekként a folytatólagosság körébe tartozó, egyenként önmagában is bűncselekményt alkotó több bűncselekmény a törvény rendelkezésénél fogva egy bűncselekmény lesz.

[21] Álláspontja szerint a cselekmények elkövetési ideje, a sértett azonossága, az elkövetés körülményei alapján megállapítható, hogy a Fővárosi Törvényszéken 15.B.1492/2010. számon folyamatban volt ügyben a hűtlen kezelésként vád tárgyává tett cselekmény a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 119.B.12.180/2013/31. számon korábban jogerősen elbírált cselekménnyel folytatólagos egységet alkot.

[22] Az új bizonyíték – a másik büntetőeljárás bizonyítási anyaga – felmerülése éppen a folytatólagosság törvényi egységének fennálltából következően az alapügyben vád tárgyává tett bűncselekményt érinti, lévén, hogy a két vádirat alapján folyt büntetőeljárás tárgya – a hűtlen kezelés büntette esetében – megegyezett, a két ügyben vizsgálandó körülmények ugyanazon, az alapügyben hozott jogerős ítélet meghozatala előtt elkövetett cselekményre vonatkoznak.

[23] Abban az esetben, ha a terhelt cselekményét egy eljárásban bírálták volna el, cselekményével összefüggésben az Önkormányzat sérelmére – az alapügyben jogerősen elbírált cselekményeken kívül – 33.994.276 forint vagyoni hátrány okozása lett volna rögzíthető, amely az elbíráláskori szabályok figyelembevételével önmagában a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette megállapítását alapozná meg.

[24] Amennyiben pedig az új bizonyítékokra tekintettel a terhelt bűnössége mind a perújítással érintett alapügyben, mind az új bizonyítékot képező ügyben megállapításra kerül, úgy a rész-cselekményekkel összesen 54.729.276 forint vagyoni hátrány állapítható meg, ennek megfelelően a cselekmény – a terhelthez nézve kedvezőbb elbíráláskori szabályok figyelembevételével – a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntettének minősülne.

[25] Az ügyészség szerint mindezekre figyelemmel a perújítási indítvánnyal célzott, a terhelttel szemben folyamatban volt, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 119.B.12.180/2013/31. számú jogerős ügydöntő határozatával befejezett büntetőügyben a Be. 408. § (1) bekezdés a/2. pontjában írt perújítási ok megállapítható.

[26] A Fővárosi Törvényszék a 2016. június 14. napján meghozott 29.Bpi.8563/2016/4. számú végzésével a terhelt perújítási ügyében a Pesti Központi Kerületi Bíróság 119.B.12.180/2013. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék 28.Bf.6684/2014. számú ügyében perújítást rendelt el, és az ügyet a megismételt eljárás lefolytatása végett a Pesti Központi Kerületi Bíróságnak küldte meg.

[27] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a perújítási eljárásban a 2020. január 13-án meghozott 808.B.21.771/2016/168. számú ítéletével a Pesti Központi Kerületi Bíróság 119.B.12.180/2013/31. számú, a Fővárosi Törvényszék 28.Bf.6684/2014/35. számú végzése folytán 2015. február 12-én jogerőre emelkedett ítéletét hatályon kívül helyezte, és a terheltet folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntette [1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont] miatt 1 év börtönbüntetésre és 1 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a polgári jogi igényről és a bűnügyi költség viseléséről (II. tényállási pont tekintetében).

[28] Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint a perújítási eljárás célja a perújítás megengedhetőségéről szóló határozatban kijelölt keretek között a bizonyítási eljárás ismételt lefolytatása, és arra figyelemmel az ügydöntő határozat rendelkezéseinek felülvizsgálata. A bizonyítás terjedelmét a perújítási ok határozza meg, minthogy a perújítás keretében a perújítás alaposágát, és nem a vádat kell tisztázni (Pesti Központi Kerületi Bíróság 808.B.21.771/2016/168. számú ítélet 19. oldal utolsó bekezdés).

[29] Hivatkozott arra, hogy a Fővárosi Törvényszék azért rendelte el a perújítást, mert a tényállás II. pontjában írt részcselekményekre vonatkozó bizonyítékokat ezen alapügyben eljáró bíróság nem vizsgálta, a perújítási ok viszont az alapügyben elbírált – I. tényállási pont szerinti, felmentéssel végződött – részcselekményeket nem érinti. Erre figyelemmel a Be. 646. § (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a tényállás I. pontját a Pesti Központi Kerületi Bíróság 119.B.12.180/2013/31. számú ítéletében foglaltak szerint változatlanul állapította meg (Pesti Központi Kerületi Bíróság 808.B.21.771/2016/168. számú ítélet 20. oldal második és negyedik bekezdés).

[30] Kifejtette, hogy a perújítást a Fővárosi Törvényszék azért rendelte el, mert a tényállás II. pontjában írt részcselekmények tekintetében a perújítási indítványban, illetve a perújítást elrendelő határozatban tényállási pontonként megjelölt bizonyítékok az alapügyben bizonyítékként nem kerültek értékelésre, a perújítási ok a tényállás I. pontjában írt részcselekményeket nem érintette. A bíróság bizonyítékokat nem értékelt a tényállás I. pontjában írt részcselekmények vonatkozásában, a tényállás I. pontját az alapügyben írtak szerint változatlanul állapította meg, és az alapügyben eljáró bíróság mérlegelése alapján, az alapítélet indokolásának változatlanul hagyása mellett rögzítette, hogy a tényállás I. pontjában írt részcselekmények vonatkozásában a terhelt büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg (Pesti Központi Kerületi Bíróság 808.B.21.771/2016/168. számú ítélet 48. oldal).

[31] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék bíróság a 2021. szeptember 23. napján meghozott 25.Bf.9895/2020/39. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a terhelt terhén megállapított bűncselekményt 3 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétéségnak is minősítette, és a büntetést halmazati büntetésként kiszabottnak jelölte (II. tényállási pont).

[32] Kifejtette, hogy egyetért az elsőfokú bíróság álláspontjával, mely szerint a perújítás az alapügyben elbírált, I. tényállási pontban bemutatott részcselekményeket nem érinti, mivel a perújítás elrendelésére azért került sor, mert a tényállás II. pontjában írt részcselekményekre vonatkozó bizonyítékokat az alapügyben eljáró bíróság nem vizsgálta. Az alapügyben eljáró bíróság által nem vizsgált bizonyíték értelemszerűen új bizonyítéknak minősül. Ezen ok miatt nem találta a másodfokú bíróság alaposnak az ügyészség I/1. tényállási pont tekintetében a Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pontja szerinti részbeni megalapozatlanság okán

előterjesztett, a bűnösségi kör kiterjesztését célzó fellebbezését {Fővárosi Törvényszék 25.Bf.9895/2020/39. számú ítélet [56]-[57] bekezdés}.

[33] Indokai szerint téves az első fokon eljáró ügyésznek az az álláspontja, mely szerint a perújítási indítványban új bizonyítékkal nem érintett I/1. tényállási pont tekintetében az alapügyben jogerős ítélettel megállapított tényállás módosítására, és büntetőjogi felelősség megállapítására sor kerülhet olyan új bizonyítékok alapján, melyekre a perújítási indítvány nem hivatkozott csupán amiatt, mert a perújítási indítvány a terhelt terhére lett bejelentve {Fővárosi Törvényszék 25.Bf.9895/2020/39. számú ítélet [60] bekezdés}.

[34] Az előzőekben írtakat összefoglalva megállapítható, hogy a perújítási indítvány az első alapügyben szereplő II. tényállási pontban írt cselekmények miatti elítélést célozta a Kúria Bpkf.III.169/2016/7. számú jogerős végzésében foglalt eljárás megszüntetése ellenében.

Ehhez képest az első alapügy rendkívüli jogorvoslattal nem támadott, a perújítás viszont a második, felmentéssel végződött alapügyben – az I. tényállási pontban írt cselekmények tekintetében – megengedett, új bizonyíték pedig maga az első alapügy mint új bizonyíték.

IV.

[35] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját megjelölve, a jogerős ítélet megváltoztatása és a büntetőeljárás megszüntetése érdekében.

[36] A terhelt álláspontja szerint a perújítást elrendelő végzés a folytatólagos egység anyagi jogi követelményének meglétét tévesen ítélte meg, mely végzés nem volt fellebbezhető, így csak az elsőfokú eljárás során volt a védelemnek lehetősége az ezzel kapcsolatos álláspontjának kifejtésére, amelyet azonban az elsőfokú bíróság nem tett vizsgálat tárgyává. Nem adta indokát annak, hogy miért nem fogadta el a védelem álláspontját az eljárás megszüntetésére vonatkozó indítvánnyal kapcsolatban, mely mulasztással az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségét súlyosan megsértette.

[37] Kifejtette, hogy az alapügy jogerős ítélete minden részcselekményt kirekesztett a bűnösség köréből, el nem követett folytatólagos bűncselekménnyel a jogerős elbírálás után pedig csak akkor lehet el nem bírált folytatólagos egységbe tartozó részcselekményekkel törvényi egységet deklarálni, ha a perújítási okok között olyan új bizonyíték is meg van jelölve, amely alapján a felmentő ítélet valamely részcselekményében is bűnösséget kívánnak megállapítani. Jelen ügyben azonban a perújítási indítványban szereplő új bizonyítékok egyike sem vonatkozott az alapügy – felmentéssel érintett – egyetlen részcselekményére sem.

[38] Amennyiben felmentő ítélet születik az alapügyben, akkor büntetőjogi felelősséget megalapozó részcselekmény hiányában nem lehet a folytatólagosság törvényi egységébe vonni a további részcselekményeket. E körben előadta, hogy az ügyben két különböző okból elrendelt perújításról volt szó, korábban res iudicata, majd később új bizonyíték szerinti perújítás került elrendelésre, melyek között a különbség, hogy míg előbbinél a vádban szereplő két történeti tényállást kell összemérni, úgy az utóbbinál a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállásból kell kiindulni, és annak valamelyik részcselekményéhez kapcsolódó bizonyítékkal lehet azt megváltoztatni arra alkalmas bizonyítékkal. Ha ez alapos, akkor van helye ezzel folytatólagos egységet képezve az újabb részcselekményeket a folytatólagosság egységébe illeszteni, és csakis így teljesülhetnek az anyagi jogi jogkövetkezmények.

[39] Álláspontja szerint tehát nincs helye folytatólagos cselekmény miatti jogerősen felmentő ügydöntő határozat ellenében perújításnak, ha az új bizonyítékok alapján mindössze az valószínűsíthető, hogy az újonnan előhozott részcsелеkmények miatt lehetne megállapítani a büntetőjogi felelősséget, a korábban jogerősen felmentett részcsелеkmények miatt azonban nem, mivel a folytatólagos bűncselekmény több részcsелеkményéből építhető törvényi egység.

[40] A büntetőjogi felelősség megállapítása ilyenkor még perújítás esetén is a res iudicata és a ne bis in idem elveinek megkerülésével történne.

[41] A terhelt tévesnek tartotta a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy az elrendelt perújítást a megismételt eljárásban a másodfokú bíróság nem jogosult megváltoztatni. A terhelt szerint a másodfokú bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével és a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett 6/2009. Büntető jogegységi határozatától való eltéréssel hozta meg határozatát. Hivatkozott továbbá a Legfőbb Ügyészségnek a korábbi perújítási eljárás során képviselt azon álláspontjára, mely szerint az egységes elbírálást igénylő folytatólagosság körébe az elkövető olyan cselekményei vonhatók, amelyek önmagukban is bűncselekménynek minősülnek, felmentő rendelkezés esetén azonban – egységbe vonható bűncselekmény (részcsелеkmény) hiányában – megszűnik a folytatólagos egységbe vonás lehetősége, következésképpen a korábbi jogerős felmentő rendelkezésnek egységbe vonható bűncselekmények hiányában nem lesz egységteremtő hatása. Utalt végül az ügyben hozott korábbi kúriai végzésre is, mely szerint a tettazonosság eljárásjogi értelme és az anyagi büntetőjogi egység fogalma nem azonosak.

[42] Mindezek alapján a terhelt szerint az ítéleteket a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével, a 6/2009. Büntető jogegységi határozattal ellentétesen hozták, ezért a jogerős ítélet megváltoztatását, és a büntetőeljárás megszüntetését indítványozta.

[43] A Legfőbb Ügyészség BF.353/2022/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[44] Kifejtette, hogy a terhelt felülvizsgálati indítványában tartalma szerint a Fővárosi Törvényszék 29.Bpi.8563/2016/4. számú, 2016. június 14. napján kelt, a perújítás megengedhetőségének kérdésében hozott végzését támadja, amely azonban nem ügydöntő határozat, ezért annak felülvizsgálatára nincs törvényes lehetőség.

[45] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti felülvizsgálati okra történő hivatkozás esetén az irányadó tényállás anyagi jogi megítélése történik, tehát a perújítás lefolytatása során a perújítás alaposságának megítélése körében esetlegesen vétett anyagi jogi szabálysértés felülvizsgálatot nem alapoz meg. Szerinte ez egyébként sem anyagi, hanem eljárási szabálysértés megállapítását tehetné lehetővé, melyek közül azonban a Be. 649. § (2) bekezdése taxatív felsorolja azokat, amelyek felülvizsgálat alapjául szolgálhatnak, és ezek közé a perújítás megengedhetősége és alapossága tárgyában a terhelt által hivatkozott téves megállapítás tétele nem tartozik.

[46] A felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértések közé az indokolási kötelezettségnek a felülvizsgálati indítványban hivatkozott, a perújítás megengedhetősége tárgyában előadott védelmi érvekre történő reagálás elsőfokú bíróság általi elmaradásával való megsértése szintén nem tartozik, mivel az csak relatív, és nem abszolút eljárási szabálysértés, ezért felülvizsgálati okot sem képez (BH 2019.196., BH 2019.261.III.).

[47] A Be. 649. § (6) bekezdése alapján a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén felülvizsgálati indítvány akkor terjeszthető elő, ha az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak (1) bekezdésben meghatározott megsértését jelentette vagy a (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértést eredményezett.

[48] A Kúria közzétett határozata alatt a Bszi. 163. § (1)-(la) bekezdésében meghatározottakat kell érteni. Mivel a Kúria 2012. január 1. napján került nevesítésre az Alaptörvényben, a Kúria Bírószági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozata alatt értelemszerűen csak a 2012. január 1. napját követően közzétett határozatok értendők {BH 2021.97. [37] bekezdés}, így a bűncselekményegységbe tartozó cselekmény elbírálásáról, és az egységbe tartozó részcsselekménnyel kapcsolatos vádemelés, illetőleg perújítás lehetőségéről szóló 6/2009. Büntető jogegységi határozat ebből következően nem tartozik közéjük.

[49] Kifejtette továbbá, hogy a Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. Erre figyelemmel a terhelt által „A folytatatólagos bűncselekmény miatti jogerős felmentéssel záruló ügyben a perújítás megengedhetősége, a res iudicata tükrében” címmel csatolt jogi „magánszakvélemény” figyelembevételére nincs törvényes lehetőség.

[50] Mindezek alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság 808.B.21.771/2016/168. számú és a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.9895/2020/39. számú ítéletének hatályában fenntartását indítványozta.

[51] A terhelt a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára írásban tett észrevételében kifejtette, hogy nem a Fővárosi Törvényszék 29.Bpi.8563/2016/4. számú, 2016. június 14. napján kelt, a perújítás elrendelését hozó végzése ellen, hanem a Pesti Központi Kerületi Bíróság 808.B.21.771/2016/168. számú és a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.9895/2020/39. számú ítéletével szemben nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

[52] Kifogásolta az ügyészség azon álláspontját, hogy a 6/2009. Büntető jogegységi határozatra azért nem hivatkozhat, mert azt a döntést 2012. január 1. napja előtt hozták meg. Érvelése szerint azok is hatályukban fenntartott döntések, amelyeket e dátum előtt hoztak, és nem lettek közzé téve 2012. január 1. napját követően. A Bírószági Határozatok Gyűjteményében többek között megtalálható a 6/2009. Büntető jogegységi határozat, tehát hivatkozhat rá, mint felülvizsgálati okra.

[53] Egyetért az ügyészség azon álláspontjával, mely szerint a becsatolt magánszakvélemény nem volt része perújítás során lefolytatott eljárásnak, így nem lehet bizonyítékként felhasználni. Ugyanakkor nem bizonyítékként csatolta be, hanem azért, mert az abban szereplő jogi érvek alátámaszthatják az álláspontját, illetve annak az anyagi jogi jogkérdésnek az eldöntését, amely ezen felülvizsgálat tárgya.

[54] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el.

V.

[55] A terhelt felülvizsgálati indítványa az alábbiak szerint alapos.

[56] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. A Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[57] A Be. 659. § (5) bekezdése szerint a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[58] A Be. 659. § (6) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatot a 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[59] A Be. 649. § (2) bekezdése taxatívra felsorolja azon eljárási szabálysértéseket, amelyek felülvizsgálat alapjául szolgálhatnak.

[60] A Be. 649. § (2) bekezdés c) pontja szerinti felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát nem az arra jogosult által emelt vád alapján hozta meg.

[61] Kétségtelen, hogy a felülvizsgálati indítvány anyagi jogi felülvizsgálati okot jelölt meg, azonban a Kúria a Be. 659. § (6) bekezdése alapján mindenekelőtt az eljárási szabályok megtartását vizsgálta.

[62] Eldöntendő kérdés, hogy az eljáró bíróság a perújítási eljárásban a büntetőeljárási szabályok megtartásával járt-e el, megtehetette-e eljárásjogilag azt, amit tett, illetve helyesen tette-e azt, amit egyébként megtehetett.

[63] Lehetséges-e, hogy a bíróság a korábbi perújítás elrendelését követően (Kúria Bpkf.III.169/2016/7. végzése) res iudicata címén megszüntetett alapügy érintetlenül hagyása mellett, a másik, jogerős felmentéssel végződött ügyben (Pesti Központi Kerületi Bíróság 119.B.12.180/2013/31. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 28.Bf.6684/2014/35. számú végzése) a lefolytatott perújítás eredményeként a megszüntetéssel érintett cselekmények miatt a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapítsa.

[64] Megjegyzendő, mindezt oly módon, hogy a perújított alapügy nem tartalmazta ezen tényállásokat (ezen tényekre vonatkozó vádat), és új bizonyítékként kizárólag magát a jogerősen lezárt ügyet, annak bizonyítékait jelölte meg.

[65] A Kúria előrebocsátja a következőket.

[66] Az állam büntetőhatalmának korlátját jelentő eljárási elvnek számít az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt alkotmányos garanciarendszer, valamint a büntetőeljárási törvény alapelvei között nevesített kétszeres értékelés tilalma is. Ezen alkotmányos szabály szerint senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltető el olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más államban törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték. Az alkotmányos rendelkezés a „res iudicata”, valamint a „ne bis in idem” elvek összekapcsolásán keresztül egy relatív eljárási akadályt fogalmaz meg az elbírált, büntetendő cselekmények tekintetében. Az alkotmányos szabály egyfelől alapjogi rendelkezés az állami büntetőhatalom visszaélésszerű gyakorlásával szemben, másfelől pedig a jogbiztonság érvényesülésének érdekében működő szabály, hiszen garantálja az érdemi bírósági döntések végleges jellegét {33/2013. (XI. 22.) AB határozat [14] bekezdés}.

[67] Folytatólagosan elkövetett bűncselekmény esetén az egymással egységet képező részcselekményekkel összefüggésben hozott jogerős bírósági döntés ítélt dolgot eredményez, függetlenül attól, hogy a res iudicata-t megalapozó bírósági eljárás tárgyát képezte-e minden egyes, a bűncselekmény egységébe tartozó részcselekmény.

[68] Következésképpen, ha a bíróság ezen részcselekményeknek csupán egy részét bírálta el, a res iudicata joghatása az egységbe tartozó további – a jogerős ítélettel egyébként nem érintett – a jogerős határozat előtt elkövetett részcselekmények vonatkozásában is kihat.

[69] A bíróság által korábban nem vizsgált cselekményeket tehát olyannak kell tekinteni, mintha azokról a bíróság jogerősen határozott volna már, s ezért a Be. 4. § (3) bekezdése alapján ezen cselekmények vonatkozásában (újabb) önálló bírósági eljárás lefolytatása, illetőleg már a vádemelés is kizárt. Ehelyett, a már jogerőre emelkedett ítélet tekintetében perújításnak van helye {33/2013. (XI. 22.) AB határozat [19] bekezdés}.

[70] Ezen esetkörben az el nem bírált részcselekmények és a bíróság által korábban már jogerősen elbírált cselekmény közötti büntetőjogilag releváns összefüggésekre, a bűnösség megállapítására és a jogkövetkezmények megállapítására irányuló eljárás kivételesen nem vád, hanem perújítás lefolytatását célzó perújítási indítvány előterjesztésével veszi kezdetét (illetőleg nyílik meg újra).

[71] A bíróság a perújítás eredményeképpen a korábban lezárult, de újra megnyitott eljáráson belül folytatja le a kvázi önálló eljárást és hoz kvázi önálló döntést az újabb cselekmények tekintetében, majd a korábban elbírált és az újonnan elbírált cselekményeket együttesen figyelembevéve, egységes döntést hoz {3103/2013. (V.17.) AB határozat [19] bekezdés}.

[72] Értelemszerűen más a helyzet azonban, ha a folytatólagosság egységébe beemelt tények, korábban, másik ügyben már vád tárgyává lettek téve. Ebben az esetben a másik ügyben történt perjogi helyzet nem közömbös.

[73] A korábbi ügyben történt perjogi cselekvés jelen esetben az, hogy a Kúria a Bpkf.III.169/2016/7. számú végzésével a terheltnek a Fővárosi Törvényszék 15.B.1492/2010/306. és a Szegedi Ítéltábla Bf.III.666/2014/11. számú határozata folytán jogerős ítélettel elbíralt cselekménye vonatkozásában a perújítást elrendelte, és ezen ítéleteket a terhelt tekintetében hatályon kívül helyezte és a terheltnek a hatályon kívül helyezéssel érintett cselekménye miatt a büntetőeljárást megszüntette.

[74] Amint azt a Kúria a Bpkf.III.169/2016/7. számú végzésében kifejtette: jelentősége a kétszeres elítélés tilalmának, avagy más szóval az egyszeri elbíráltság követelményének – mint egymást feltételező elvárásnak – van.

[75] Kétségtelen, hogy a törvényi egység anyagi jogi – a Büntető Törvénykönyv normatív rendelkezéséből fakadó – követelmény. A bíróság nem teremti meg az egységet, hanem azt legfeljebb deklarálja. Jelen ügyben ez a folytatólagos egység [1978. évi IV. tv. 12. § (2) bekezdés, Btk. 6. § (2) bekezdés; 6/2009. BJE; 3/2011. BJE].

[76] A törvényi egység cselekményegység, a megítélés, a jogi értékelés ténybeli alapját jelenti. Ezért nincs helye valamely részét illető felmentésnek, viszont ezért nem válhat külön valamely részének a megítélése.

[77] Az egység minden részének egy eljárásba kell kerülnie.

[78] Ennek eszköze a más-más eljárásokban

- egyaránt jogerő előtt lévő részek esetében az egyesítés,
- valamely rész esetében bekövetkezett jogerő után (az e vonatkozásban meglévő törvényi feltételek megléte mellett) a perújítás és az ezt követő egyesítés,
- mindegyik rész vonatkozásában bekövetkezett jogerő esetében az ítélt dolog címén perújítás, és annak következménye.

[79] Kétségtelen, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2013. október 15-én kihirdetett 119.B.12.180/2013/31. számú ítéletével az I. rendű terheltet felmentette az ellene 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntette [1978. évi IV. törvény 319. § (1), (3) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól. A Fővárosi Törvényszék a 2015. február 12-én meghozott 28.Bf.6684/2014/35. számú végzésével az elsőfokú ítéletet – az I. rendű terhelt tekintetében (is) – helybenhagyta.

[80] Kétségtelen az is, hogy ezen jogerős felmentő ítélet a terhelt tekintetében – a vád szerint a terhére szólóval egyezően – olyan folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntettségére vonatkozó, mely részcselekményeinek elkövetési időpontja

- 2007. április 1. és 2010. november 30. közötti,

– 2007. november 1. és 2010. november 30. közötti, amint azt a Szegedi Ítélőtábla perújítást elutasító határozata is rögzíti.

[81] A Szegedi Ítélőtábla Bf.III.666/2014/11. számú, 2015. április 24-én meghozott és jogerős ítéletével (a Kúria Bhar.III.912/2014/2. számú végzése általi hatályon kívül helyezés folytán megismételt másodfokú eljárásban, a Kúria Bhar.III.47/2014. számú végzésével elkülönített, elbírálendő cselekmények vonatkozásában) kétséggel olyan folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetéseire vonatkozó elbírálás történt, mely részcselekményeinek elkövetési időpontja

– 2006. október 31. és 2010. november 30. közötti

– 2007. február 1. és 2008. december 31. közötti

– 2007. május 1. és 2010. december 31. közötti

– 2008. szeptember 1-je és 2008. december 31-e közötti, amint azt a Szegedi Ítélőtábla perújítást elutasító határozata szintén rögzíti.

[82] Mindkét jogerős határozat rögzíti, hogy az adott terhelt az érintett bűncselekmények vád szerinti elkövetési időpontjában az Önkormányzat polgármestere volt, s a cselekmények sértettje egyaránt ez az önkormányzat.

[83] Ehhez képest a két jogerős ítélet szerint külön-külön egyaránt folytatólagos egységként értékelt hűtlen kezelés büntetése esetében valamennyi részcselekmény – értelemszerűen – egybetartozó, a Btk. 6. § (2) bekezdés szerinti folytatólagos egységbe.

[84] A törvényi egység követelményének sérelme, megsértése nem akadályozza az ítélet jogerőre emelkedését. Ekként a törvényi egység esetleges hibás elbírálása, illetve jogerős elbíráltsága – a tettazonosság, a cselekmény, illetve törvényi egység kapcsán már kifejtettek alapján – res iudicata hatást eredményez. A Be. 637. § (1) bekezdés b) pontja szerint pedig épp ez perújítási ok.

[85] Ehhez az okhoz – értelemszerűen – kapcsolódik a Be. 644. § (3) bekezdés zárófordulata szerinti döntési jogkör, miszerint ilyenkor a perújítást elrendelő bíróság egyben az alapeljárást is megszüntetheti.

[86] Mindezek alapján a Be. rendelkezései egyértelműen biztosítják annak törvényi lehetőségét, hogy a büntető anyagi jogi követelmény érvényesülését gátló, akadályozó, illetve időlegesen megakasztó esetleges téves döntés elhárítható legyen. Ezáltal megteremtve az eljárásjogi lehetőségét a büntető anyagi jogi követelmény teljesítésének, illetve teljesíthetőségének {Kúria Bpkf.III.169/2016/7. számú végzés [54]-[68] bekezdés}.

[87] A perújítás – beleértve a folytatólagosság egységét, amely egyébként vektorát tekintve bár vezethet a súlyosabb büntetéshez, de bűncselekményegység szempontjából a halmazatot kiváltó, ezért az enyhébb elbírálás irányába ható – révén a folytatólagosság egységébe kerülés nem válhat különálló vádemelések tárgyát képező bűncselekmények elbírálásává.

[88] Ehhez elengedhetetlen az ilyen külön álló vádemelések tárgyát képező eljárások egyesítése, amit egyébként a Kúria a Bpkf.III.169/2016/7. számú végzésének [58] bekezdésében egyértelművé tett.

[89] Jelen ügyben azonban ez nem történt meg.

[90] Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy ilyen esetben nem bírálható el olyan cselekmény, amely miatt az eljárást megszüntették, egészen addig, amíg a megszüntetésre vonatkozó döntés jogereje nem változik.

[91] Erre irányuló – rendkívüli jogorvoslati – indítvány a megszüntetéssel érintett alapügyben (a II. tényállási pont szerinti cselekmények kapcsán) azonban nem történt.

[92] Perjogilag az eljáró bíróságnak ezen ügyet (a jogerősen lezárt döntést) is újra meg kellett volna nyitnia, ugyanakkor a jogerősen lezárt döntést rendkívüli perorvoslással senki nem támadta, a Be. 637.§ (1) bekezdése szerinti okból – kétséggkívl – nem is támadhatta.

[93] A tévesen perújított második alapügyben azonban fogalmilag kizárt az első alapügy bizonyítékaira „újként” hivatkozni, nem volt ugyanis erre vonatkozó ténybeliség, tehát vád.

[94] Jelen ügyben az ügyészség valójában a perújítás törvényi szabályait megkerülő indítványt tett, amikor a második alapügybe az első alapügyet, „annak bizonyítékait” kívánta ily módon beemelni.

[95] A felülvizsgálattal támadott döntés szempontjából mindez azt eredményezte, hogy a II/1., 2., 3., 4., 5. (mely a Fővárosi Törvényszék 15.B.1492/2010/306. számú ítéletének II/1., 2., 3., 6., 7. tényállási pontjaival mindenben megegyező) tényállási pontok tekintetében érintetlenül van egy jogerősen lezárt megszüntető döntés, és ugyanezen tényeket érintően egy új, jogerős elítélés.

[96] Ez pedig nem más, mint maga a kétszeri elbírálás tilalma és az egyszeri eljárás követelménye elveinek sérelme.

[97] A Kúria ettől nem tud eltekinteni, ha eltekintene, akkor saját maga lenne részese egy ügy kétszeri megítélésének, amint azt az eljáró bíróság megtette.

[98] A kifejtettekből következően – amint arra a Kúria korábbi határozatában szintén rámutatott – a „Be. 408. § (1) bekezdés b) pont I. fordulata, tehát a res iudicata hatás érvénye esetében – szemben a Szegedi Ítéltábla álláspontjával – közömbös körülmény, hogy a jogerős ítéletekkel elbíráltság elítélések, avagy felmentés és elítélés találkozását jelenti.

Jelentősége a kétszeres elítélés tilalmának, avagy más szóval az egyszeri elbíráltság követelményének – mint egymást feltételező elvárásnak – van.” {Bpkf.III.169/2016/7. számú végzés [53]-[54] bekezdés}.

[99] A másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint: „Az egységes eljárásban történő elbírálás nem azt jelenti, hogy az alapügyben elbírált, felmentéssel érintett részcselekmények mellett kerül megállapításra olyan részcselekményekből álló folytatódó büncselekmény, melyek az eredeti ügyben egyáltalán nem merültek fel. Itt nem két egymástól elkülönülő cselekményről, hanem egy egységes cselekménysort alkotó részcselekményekről van szó, melyek egyes elemei az alapügyben már megvizsgálásra kerültek, míg más elemeire vonatkozó bizonyítékok csak utóbb, perújítás keretében lettek a bíróság elé terjesztve, az egységes elbírálás érdekében. Ebben az esetben a perújítás nem a vádlott és védője által hivatkozott jogelvek megkerülésével történik, hanem a res iudicata kiküszöbölésére szolgál, és a ne bis in idem elvének maradéktalan érvényesülését jelenti.” {Fővárosi Törvényszék 25. Bf.9895/2020/39 szám [54] bekezdés}.

„Az elsőfokú bíróság az ítélet 20. oldal 2. bekezdésében kiemelte, hogy a perújítás az alapügyben elbírált, I. tényállási pontban bemutatott részcselekményeket nem érinti, mivel a perújítás elrendelésére azért került sor, mert a tényállás II. pontjában írt részcselekményekre vonatkozó bizonyítékokat az alapügyben eljáró bíróság nem vizsgálta. Az alapügyben eljáró bíróság által nem vizsgált bizonyíték értelemszerűen új bizonyítéknak minősül, így a kerületi bíróság állást foglalt arról, hogy a perújítás alapjául szolgáló bizonyítékok az alapügy szempontjából új bizonyítékok. Ezzel az elsőbírói állásfoglalással egyetértve az elsőfokú ítélet és az ügy iratai alapján a másodfokú bíróság is meg tudta ítélni az elsőfokú bíróság által vizsgált bizonyítékok újszerűségét.” {Fővárosi Törvényszék 25. Bf.9895/2020/39 szám [56] bekezdés}.

[100] Ez az álláspont azonban a kifejtettek alapján téves.

[101] A Kúria rámutat arra, hogy perjogi szempontból jelentősége az alábbiaknak van.

[102] Az eredetileg felmentéssel végződött – perújítással megnyitott – 119.B.12.180/2013. számú alapügyben kizárólag az I. tényállási pontot érintő történések jelentették a vád ténybeli kereteit.

[103] A megszüntetéssel lezárt ügy megnyitása és az egyesítés elmaradása okán viszont a felülvizsgálattal érintett, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 808.B.21.771/2016/168. számú, illetve a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.9895/2020/39. számú határozatával befejezett ügyben a II. tényállási pontokat érintően nincs vád.

[104] A vádat az ügyész perújítás szabályaival – előzőek szerint – ellentétes indítványa nem pótolhatja.

[105] Ez a helyzet akkor is fennáll, ha az ilyen indítvány alapján a perújítás megengedhetősége tárgyában eljáró Fővárosi Törvényszék korábban akként határozott, hogy azt elrendelte.

[106] Mindez a felülvizsgálati eljárásban a következőket jelentik.

[107] A büntetőeljárásnak perjogilag nincs hatalmában lemondani a vádról.

[108] A vád központi jelentőségét ennek megfelelően a magyar büntetőeljárás alapvető, garanciális tételei között számon tartott vádelv adja, amely szoros összefüggésben áll az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt eljárási garanciarendszerrel. A vádelv eljárási garanciája egyidejűleg több részelemből építkezik: (1) a büntetőeljárás bírósági szakaszát kizárólag a vád lendítheti működésbe, vagyis a bíróság előtti büntetőeljárás megindításának nélkülözhetetlen előfeltétele a vád [Be. 2. § (1) és (3) bekezdései, illetve Be. 6. § (1) bekezdése]; (2) a bíróság eljárása vádhoz kötött, vagyis a vád jelöli ki az eljárás kereteit: a büntetőeljárás során egyfelől a tettazonosság elve, másfelől a bíróság vádkimerítési kötelezettsége érvényesül, vagyis a bíróság köteles a vádat kimeríteni, de azon túl már nem terjeszkedhet... A vádelv ennek megfelelően alapvető feltétele annak, hogy tényleges érvényesülést nyerhessen az Alaptörvény XXVIII. cikkének eljárási garanciarendszere {33/2013. (XI. 22.) AB határozat [15] bekezdés}.

[109] A Be. 6. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a vád alapján ítélezik.

[110] A vádelv szerint a bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet; csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet és csak olyan tények alapján, amelyet a vád tartalmaz [Be. 6. § (3) bekezdés]. Mindez azt jelenti, hogy a vád perjogi rendeltetése alapvetően az, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit rögzítse.

[111] A Kúria kiemeli, hogy a Be. 6. § (3) bekezdése a bíróság vádhoz kötöttségét személyi és tárgyi értelemben is meghatározza. A személyi vádhoz kötöttség azt jelenti, hogy a bíróság csak a megvádolt, a vádiratban – egyértelműen és azonosíthatóan – meghatározott azon személy büntetőjogi felelősségéről dönthet, akinek a büntetőjogi felelősségre vonását a vádló indítványozza. A tárgyi vádhoz kötöttség azt jelenti, hogy a bíróság kizárólag olyan cselekményt, olyan tényt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz. A vád e körben hiánytalanul tartalmazza a cselekmény történeti tényállását, a vád szerinti bűncselekmény törvényi tényállási elemeit és a cselekmény Btk. szerinti minősítését is.

[112] A Be. 538. § (1) bekezdése alapján, ha az ügyészség – a vád tárgyává tett és azokkal összefüggő tények tekintetében – úgy látja, hogy a vádlott

a) más bűncselekményben bűnös vagy a vádirati minősítés szerinti bűncselekmény súlyosabban vagy enyhébben minősül, a vádat megváltoztatja,

b) más bűncselekményben is bűnös, mint amely miatt ellene vádat emelt, a vádat kiterjeszti.

[113] A bírósági eljárás kereteit pontosan meghatározó vádirat áll összhangban a védelemhez fűződő jogosítványok hatékony érvényesítésével is.

[114] A törvényes vád hiánya a hatályos Be. alapján – szemben a 2018. július 1. napját megelőzően hatályban volt, a büntetőeljárásról szóló törvény (régi Be.) rendelkezésével [régi Be. 416. § (1) bekezdés c) pont, korábbi Be. 373. § (1) bekezdés I. pont c) alpont] – már nem felülvizsgálati ok.

[115] A Be. 649. § (2) bekezdés c) pontja szerint továbbra is helye van felülvizsgálatnak akkor, ha a bíróság határozatát nem az arra jogosult által emelt vád alapján hozta meg.

[116] A bíróság nyilvánvalóan nem csak akkor jár el ekként, ha az eljárás alapját képező vádat nem az arra jogosult emelte, hanem akkor is, ha az adott személlyel szemben és az adott cselekmény tekintetében (bárki által emelt) vád hiányában jár el {BH 2021.66., Bfv.II.785/2020/6. számú határozat [24] bekezdés, BH 2022.32. [29] bekezdés, Bfv.II.376/2021. számú határozat; Bfv.III.380/2022/8. számú határozat [69] bekezdés}.

[117] Jelen ügyben pedig ez történt.

[118] A terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetében [1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont], és 3 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (II. tényállási pont) vád hiányában került sor, ezáltal a Be. 649. § (2) bekezdés c) pontja szerinti felülvizsgálati ok megvalósult.

[119] Ekként a Kúria a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen elbírálv, a Be. 663. § (2) bekezdése alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság 808.B.21.771/2016/168. számú, illetve a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.9895/2020/39. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, és a terhelttel szemben indított perújítási eljárást megszüntette.

[120] A perújítási eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 575. § (1) bekezdése folytán az állam viseli.

[121] A Kúria a Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja és (4) bekezdése, 857. § (1) bekezdés c) pontja alapján rendelkezett az V. rendű terhelttel szemben jogerősen megállapított bűnügyi költség címén befizetett összeg visszatérítéséről, annak a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor kamatával együtt.

VI.

[122] A Kúria határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[123] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul.

Budapest, 2023. február 7.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró

A Kúria Bfv.III.296/2022/19. számú végzése 2023. február 7. napján végleges.

Budapest, 2023. február 7.

Molnár Ferencné dr. s.k.

elnöke

a tanács

Kiadmány hitelül:
bíróági ügyintéző